№ Ausgabe B.

HOMAN

Cena z pierasyłkaj i dastaŭkaj da chaty.

na 1 hod—4 m. 80 fen., na ½ hodu—2 m. 40 fen., na 3 miesiacy — 1 m. 20 f., na 1 mies. — 40 f.

Biełaruskaja Wilenskaja czasopiś

wychodzić dwa razy u tydzień: u aŭtorki i piatnicy.

Adres redakcii: Wilnia, Zawalnaja 7.
Adres administracii i ekspedycii: M. Stefanskaja 23.

Cena Abwiestak'

na 4-aj staranie za radok drobnymi literam —25 fen.; drobnyje abwiestki pa 5 fen. za słowa. Abwiestki ab śmierci—60 fen. za liniejku drobn. drukam.

№ 1 (207) Hod III. Wilnia. 5 Lutaha 1918 h. Cena 5 fen. (3 kap.)

BREST-LITOUSK. 3.II. Kiulman i Černin sa świtami siahońnia paabedzi wyjechali na karotki čas u Berlin.

4 lutaha.

Zachodni teatr.

Šmat dzie na fronci artyleryjski ahoń, krapčejšy asabiwa miž Hutholst i Lis i naabapał Skarp. Na zachodzi ad Belkur adbity silnyje nastupleńnia anhličan. Pry Ajjet, na poŭnačy ad Bre, francuzy na moment uwarwalisia na našy pazycii. Na poŭnačy ad Bezonwo ŭziatŭ 19 pałonnych.

U bitwach na pawietry zbity za apošnije dwa dni 8 warožych samalotaŭ i 2 prywiaznyje latučyje šary.

Italjanski teatr.

Miž Eč i Pjawe — artyleryjskije bitwy.

BERLIN. (W.T.B.) Niamieckije padwodnyje łodki u paŭnočnych wodach zatapili 18,000 tonn.

AMSTERDAM. Rasiejskie ŭłaści arhanizujuć ciapier drużyny s 5.000 duš dziela obyskaŭ usich mahazynaŭ, składaŭ i stancij na čyhunkach. Chto skrywaje spažyŭnyje pradukty, taho ciažka karacimuć. «Čyrwonaja hwardzija» konfiskuje na wulicach spažyŭnyje pradukty dziela balnic.

BERLIN Francuskije i anhlickije hazety drukujuć strašennyje padrobnaści ab zdareńniach u Niamieččynie. Pawodłuh ich u Berlinie adbywalisia praŭdziwyje rewolucyjnyje bitwy s čyślenymi zabitymi i ranienymi. Meta hetych wysmaktanych s palca fałšywych wiestak zusim jasnaja.

BERLIN. 20% zabastoŭščykaŭ u subotu wiarnulisia da pracy. Nastrajeńnie, karysnaje dla zabastoŭki, čeźnie. Dumajuć, što ŭ pačatku hetaha tydnia rabota iznoŭ pojdzie poŭnym chodam.

ŠTOKHOLM. Utworen nowy ukrainski urad. Jon składajecca s 9 socyalrewolucyonieraŭ, 3 bolšewikoŭ i 6 lewych soc.-rew. Ukrainskaja delehacija zmieniena zhodnie z hetym.

DREZDEN. Saksonski minister unutrennych spraŭ pryniaŭ u siabie urad saskoj sycyał-demokratčnaj partyi. Soc.-dem. zajawili, što narod sumiewajecca ŭ žadańni impierskaha uradu zrabić skory mir i saksonskaha uradu — spoŭnić wolu narodu u sprawie pieramieny wybarnaha prawa. U rad spadziajecca, što jamu udascca padtrymać paradak, kali jon atrymaje ćwiordyje zawiereńnia.

Minister dziakawaŭ socyał-demokracii za paddjeržku. Kožyn ruch proci prawicielstwa zaciahiwaje wajnu i pawialičywaje krywawyje achwiary. Uwieś narod wielmi dobra wiedaje, što ciapierašni ruch miž rabotnikami padniali worahi Niamieččyny cieraz apłačenych ahientaŭ. Kožyn učaśnik ruchu jość zdradnik hasudarstwa. Pry hetkich warunkach prawicielstwo nia może iści na ustupki i pačuwaje ŭ sabie siłu padtrymać ład.

BERLIN (W.T.B.) Tutejšyje delehaty finlandzkaha uradu apwieščajuć zajawu, kažučy miš inšym: «P. Trockij zajawiŭ u Brest-Litoŭsku, što finlandzki urad skinut jutwor enurad rabotnikaŭ sielan, delehaty katorych mohuć pryniać učaście ŭ pierehaworach u Brest-Litoŭsku. My kažem, što finladzki urad nia skinut, i tolki na poŭdni Finlandzii zachapiŭ pry pomačy bolšewikoŭ ułaść socyalistyčny urad. Zakonnaje prawicielstwo było prymušeno pakinuć stalicu, ale jano maje pa dsasaboj bolšuju čaść staronki. Hety zakonny urad upaŭnmočyŭ nas być predstaŭnikami Finlandzii u Brest-Litoŭsku».

Padpisali:

statski rajčy Nelt.
praf. Rejch.

KIJEU. (W.T.B.—P.T.A.). Ukrainskie pałki im. Šewčenka i Bohdana Borgiewskaha (?) z usiej artyleryjej pierajšli da wojsk rady. Uziat arsenał. Rešta pałkoŭ admowilisia iści suproć rady. Wojski rady zaŭładali stancijej Syrt i Kadgan, pad Orenburham. Kazaki Dutowa ŭciekajuć. Pad Orenburham wojski kontrewolucyoneraŭ užywajuć gazaŭ i razryŭnych snaradaŭ.

BREST-LITOUSK. Lublinskij zajawiŭ: „Bolšewiki nikoli nie prawiaduć u žyćcio apawieščeny pryncyp ab samaznačeńni. Dziela baraćby z hetym pryncypam jany ŭžywajuć «čyrwonuju hwardziju», začyniajuć palityčnyje schodki, areštoŭwajuć i rastreliwajuć palitykaŭ i starajucca ŭsielakimi sposabami zmienšyć pawahu nowaładženych respublik. Wiadomych socyalistaŭ i i rewolucyonieraŭ jany abjaŭlajuć za kontrrewolucyonieraŭ.»

Zasiedańnie trywaje dalej.

Mirnyje pierehawory.

SOFIJA (B.T.A.) 31.I. Ministerprezydent Radosławow wyjechaŭ učora u Brest-Litoŭsk, jak maršałak boŭharskaj mirnaj delehacii.

BREST-LITOUSK. (W.T.B.) 31.I. Siahońnia pad maršałkoŭstwam Černina adbyłosia zasiedańnie kamisii dziela palityčnych i terytoryalnych spraŭ. Hraf Černin predłažyŭ naradzicca ab sprawie ab byŭšych rasiejskich ziemlach, zaniatych aŭstryjakami. Členy ukrainskaj delehacii ŭważajuć, što tolki jany mohuć hawaryć i razwiazać hetaje pytańnie. P. Trockij pratestawaŭ proci hetaha. Pawodłuh apošnich wiestak z Kijewa, učaście delehacii kijeŭskaj ukrainskaj rady naahuł pawinno naležać da minuŭščyny. Bolšaja čaść kijeŭskaha harnizonu pryłučyłasia da ukrainskaj rady rab. i sałd., i Ukrainskaja Rada, musić. budzie istnawać wielmi niadoŭha. Hraf Černin predłažyŭ čym-chutčej razwiazać pytańnie ab prawoch ukrainskaj delehacii i prasiŭ naznačyć dziela hetaha ahulnaje zasiedańnie. Trockij zajawiŭ, što ciapierašni ukrainski urad ličyć Ukrainu za častku federacyjnaj rasiejskaj respubliki.

Trockij zapytaŭsia, ci centralnyje dzieržawy dumajuć iznoŭ padniać pytańnie ab učaści ŭ mirnych pierehaworach polskaha delehata? Na heta Kiulman zajawiŭ, što jon užo nie raz adznačyŭ, što učaście ŭ mirnych pierehaworach predstaŭnikaŭ zaniatych ziamiel zaležyć ad pryznańnia dzieržaŭnaści hetych ziamiel.

Zasiedańnie zakryłosia.

BERLIN. 3.II. Uradowaja W. T.B. apawieščaje: P. Trockij zajawiŭ ŭ Brest-Litoŭsku, što ŭ Pieciarburzi jon nie kazaŭ, bytcym rasiejskaja delehacija nia zrobić separatnaha mira. Pawodłuh našych dośledaŭ u Štokholmie Šwedzkaje telehrafnaje biuro atrymało s Pieciarburha dasłoŭna, henu wiestku i puściło jaje dalej. Kali hetak tut było ašukanstwo, dyk nia može być niajakaha sumiewańnia, chto jaho ŭčyniŭ.

BREST-LITOWK (W.T.B.) 2.II. Učora paabiedzi pry učaści ŭsich delehacii ukrainskaj rady adbyłosia ahulnaje zasiedańnie dziela wyjaśnieńnia adnosin prynimajučych učaście ŭ pierehaworach uradoŭ da ukrainskaj centralnaj rady. Haławoj boŭharskaj delehacii zamiest ministra sudoŭ, Popowa, byŭ minister-prezydent Radosławow.

Člen delehacii ukrainskaj rady, p. Siewruk, zajawiŭ, što zamiest Hołubowiča jon ciapier maršałkuje u swajej delehaccii.

P. Siewruk pazwaŭsia na pračytany 10.I. uniwersał III s 7.XI st. st., katorym apawieščajecaa ukrainskaja respublika i ustanaŭliwajecca jaje pałažeńnie pamiž narodami. Paśla pračytańnia uniwersału miżnarodnaje pałažeńnie Ukrainskaj respubliki było pryznano centralnymi dzieržawami i rasiejskaj delehacijej, i naŭsich zasiedańniach Ukrainskaja delehacija pryznawałasia za delehaciju niezaležnaj dzieržawy. Paśla pierarywu ŭ pierehaworach p. Trockij prabawaŭ nie pryzanawać prawoŭ ukrainskaj delehacii, pazywajučysia na istnawańnie spaŭnicielnaha kamitetu ŭ Charkowie, ab katorym nichto nikoli nie ŭspaminaŭ. Kali ciapier p. Trockij kaže, što ŭ žyćci Ukrajny stałasia pieramiena, dyk my z hetym zhadžajemsia, — tolki pieramiena heta krychu inšaja, čym jon dumaje. Urad ukrainskaj respubliki raniej prabawaŭ utwaryć sajuz respublik byŭšaj rasiejskaj impieryi i utwaryč adzin supolny dla ŭsich federacyjny urad impieryi. Ale jak usie starańnia ukrainskaha uradu ŭ hetym kirunku ničoha nie dajšli, a pry ciapierašnim pałažeńni jasna, što hetkaha federacyjnaha uradu nielha utwaryć, dyk ukrainskaja centralnaja rada adrakłasia federacyjnaj respubliki i uniwersałam IV apawieściła Ukrajnu za zusim samabytnuju i ni ad kaho niezaležnuju dzieržawu. Kali p. Trockij kaže, što ŭ ukrainskaj radzie nima predstaŭnikaŭ spaŭnicielnaha rabotnickaha kamitetu, dyk heta pierš za ŭsio niazhodna s praŭdaj, a druhoje — stanowić unutrenuju sprawu Ukrainy i nie padlehaje čužomu kantrolu. Kali p. Trockij kaže, što ukrainskaj rady nie pryznaje charkoŭski spaŭnicielny kamitet, dyk na heta možna skazać, što i rasiejskaha uradu nie pryzajuć mołdawanie, krymskije kazaki, kaŭkaskije plamiony i Sybir.

Nia hledziučy na heta rasiejskaja delehacija wiadzie pierehawory ad imi Rasiei.

Na predłažeńie Trockaha predstaŭnik ukrainskaha spaŭnicielnaha kamitetu, Miedwiediew, skazaŭ miž inšym hetak:

Ukrainski spaŭnicielny kamitet ad samaha pačatku nie pryznaje za ukrainskaj radaj prawa pramaŭlać ad imi ukrainskaha narodu. Ukrainski spaŭnicielny kamitet idzie poruč z rasiejskim uradam i zajaŭlaje, što ukrainski narod nie pryznaje umoŭ, podpisanych ukrainskaj radaj, kali hetych umoŭ nie pryznaje rasiejski urad.

P. Trockij skazaŭ: Kiejewskaja rada nia choče naležać da rasiejskaj federacyjnaj respubliki, a na trejcim kongressi rab. i sałd. ukrainskije delehaty pryznali Rasieju za federacyjnuju respubliku.

(Dalej telehrama pierakručena, i niet wiedama, chto zrabiŭ nižejpisanuju zajawu, ŭ katoraj miž inšym haworycca:)

Separatystyčny ruch u ciapierašniaj Rasiei nielha ličyć za wialikšaje,

čym jon jość. Na akrainach Rasiei separatytsty — heta tyje kłasy i słai nasialeńnia, katoryje pry starym ładzie uporna stajali za centralizm. Čym bolš uzmacowywajecca ŭłaść rad, tym silniej. wyjaŭlajecca separatyzm majetnych kłasoŭ. Kali b hetyje kłasy dajšli pabiedy, dyk jany iznoŭ stalisia by staronnikami centralizmu.

Predstaŭnik ukr. centralnaj rady skazaŭ: U 1917 hadu Rasieja pieražyła pad rewolucij, katoryje raswiwalisia ŭ nacyonalnym i socyalnym kirunku. Kiraŭniki, hetych rewolucij z aŭslody kirawalisia da taho, kab zadušyć uznim aŭšyjesia nacyonalnyje ruchi, i respublika bolšewikoŭ apawieściła pryncyp samaaznanačeńnia nacyonalnaściej dziela taho, kab pryznanaje teoretyčna prawa napraktyce mahčyma bolš urezać.

Pasla Konferencii.

Nia hledziačy na nialičenyje praškody z roznych staron, nia hledziačy na niezwyčajnyje trudnaści, Biełaruskaja Konferencija ŭ Wilni adbyłasia.

Z roznych kancoŭ okupowanaj čaści Biełarusi zjechalisia świadomyje biełarusy, „kab wieści sprawu ab rodnaj ziamli“, i čyślenyje siwyje świtki sielanskije pieramiešywalisia z miestowymi surdutami. U sali Biełaruskaha Kluba zasieli razam sielanie i rabotniki, predstaŭniki miestowaj i wiaskowaj biełaruskaj intelehencii, biełaruskaje, katalickaje i prawasłaŭnaje duchawienstwo. I ŭsie tyje dumki ab budučynie našaj Baćkaŭčyny, jakije łunajuć pa Białarusi ad Aŭhustowa, Biełastoka i Bielska ažno da linii akopaŭ na fronci, znajšli tut swajo wyražeńnie.

A ahulny zhodny klič byŭ adzin: na ŭsich wustach było słowa *niezaležnaść*. Litoŭska-Biełaruskije ziamli, jakije niekali stanawili niezaležnaje Wialikaje Kniažstwo Litoŭskaje, pawinny wiarnuć swoj utračenny dzieržaŭny byt,—i da niezaležnaha hasudarstwiennaha jadra, jakoje stanowiać ziemli okupacii, pawinna być dałučena i rešta Biełaruskich ziamiel, katoryje jašče astajucca pad panawańniem Rasiei.

Rezolucija ab hetym paśla doŭhaj i ŭsiestaronnaj narady była pryniata ŭsiemi hałasami. Na hetym zyjšlisia ŭsie partyi, ŭsie kirunki, ŭsie palityčnyje hrupy. I heta pieršaja rezolucija prysudziła ŭwieś dalejšy chod Konferencii.

Sledam za jej byli pryniaty rezolucii pratestu proci polskich apetytaŭ na Biełaruskija ziamli, ŭ tym liku na Biełastoččyny, proci razhonu bolšewikami ŭ Minsku biełaruskaha kongressu.

Na čarodzi stajali sprawy kulturna-nacyonalnyje i sprawy štodziennaha žyćcia. I tut pryniat rad rezolucyj: ab biełaruskich školach, ab biełaruskaj mowie ŭ kaścieli i cerkwi, ab rewindykacii biełaruskaha nacyonalnaha mieńnia i inš. Pad wiečar trejciaho dnia narady zakončylisia.

Kožnamu jasna, jakoje značeńnie maje Biełaruskaja Konferencija dla našaj sprawy: heta — pieršy krok na darozi da utwareńnia našaj niezaležnaj dzieržawy. Konferencyja namieciła darohu, pa jakoj pawinny iści biełarusy, — i Biełaruskaja Rada pawinna pryniać čynnaje učaście u twareńni našaj hasudarstwienaj budoŭli na pryniatych Konferencijej asnowach. A razam s tym učaśniki Konferencii, wiarnuŭšysia da swaich chat, raznasuć pa kraju „dobryje wieści“, zbudziać narod naš da hramadzkaha žyćcia i buduć pracawać dziela taho, kab pryhatawać jaho brać swaju dolu ŭ swaje ułasnyje ruki.

Niahodnaja spekulacija.

Dźwiema darohami išła da biełaruskaha naroda chryscijanskaja wiera: z Uschodu i z Zachodu. Hetak z rańnia histaryčnaha žyćcia adzin narod raždzieliŭsia na wiernych hreckaj i rymskaj wiery. Śledam za apawiedańniem ewanhelli išli ŭpływy z Rymu i z Wizancii jašče pawialičywajučy heta roznicu. Niezdatnaje ŭ swaich metodach, bo nie zwaračywajučaje ŭ patrebnaj miery uwahi na toj hłaŭny pryncyp misyjnaj pracy, jakim jość *karystańnie mowaj krajowych žycharaŭ*, polskaje apostolstwa na Litwie i Biełarusi, adnak stałosia na nieščaście dužym na toje, kab zachwarbawać polščynaj rymska-katalickuju wieru. Tut šukać treba kryn'cy hetaha biaz miery škodnaha synonimu: *polskaja wiera — katalickaja wiera*, što trywaje niekalki wiakoŭ, hetulki škody zrabiŭ Katalickamu Kaściołu i pawinien być wykarenieny byccam trawa na ŭradžajnaj niwie. A skodnaść hetaje błytaniny paniaćciaŭ jość u šyrokaj mahčymaści roznych spekulacij, katorymi zwyčajna na hetym poli zajmajucca ludzi, što nia mohuć zrazumieć suświetnaści (katalickaści) Kaścioła, abo tyje, što nacyonalnaść stawiać wyšej jak relihiju. I adnych i druhich zaŭsiody chapała. Ni čutačku nia lapiej dzieiłasia siarod wiernych hreckaj (prawasłaŭnaj), wiery katoruju pačali miešać z rasiejščynaj, što išła da nas z Maskoŭščyny. prynosiučy siudy, prybranyje patrebaj apieki nad adnawercami, swarki i niesuwornaść. Tut iznoŭ *ruskaja wiera* dała pryčynu da biezpierestaŭnych spekulacij, to tady nie chapiło predstaŭnikaŭ čystaha ad palityki chryścijanstwa, naśelnikaŭ čystaj chryścijanskaj Idei. Wiekapomnaja Breskaja Unija taksama spačatku swajho byćcia stałasia abjektom spekylacyj dla Polščy i Maskoŭščyny. Hodnaje kary stanowišče Polščy da Unii možna wytłumačyć stracham asłableńnia łacinskaha abradu z adnaho i pawialičeńnie ŭ sile ŭschodniaha z druhoha boku. Zusim praciŭnaje stanowišče da Unii zaniała Maskoŭščyna. Kali hényje zwali Uniju mostam da schyzmy, hetyje apošnije — dźwiaryma da łatynizacii. I adny i druhije rabili na hetym dobryje interesy, lapiej zahaniajučy bałamučanaha biełarusa da łacinskaha Kaścioła abo da prawasłaŭnaj cerkwy, heta značycca da polskaj abo rasiejskaj nacyanalnaści. Zapraŭdy klasyčnyje prykłady niahodnaj spekulacyi.

Hetak biełaruski narod praz Kaścioł, dzie panawała biez mała adna polščyna, palačyŭsia a praz prawasłaŭnuju carkwa, wiernaha słuhu carskaj Rasiei, šyrokim ruččom płyŭ u wializarnaje rasiejskaje more. Tymčasam Unija mieła mučanickaje žyćcio, ściekajučy krywioŭ najlepšych swaich synoŭ. Palityčnaja spekulacija hulała tut swajo niahodnaje wiasielle, a prahranym ci wyhranym byŭ zaŭsiody biedny biełaruski narod. Ale čakali jaho jašče horšyje časy, časy dla katorych wiaki XVI.—XVII. mahlib jašče być biez mała załatym wiekam. Maju ŭ dumcy čas kanańnia Rečypaspalitaj, časy paśla padziełu i XIX wiek. Čaho tady biełaruski narod, dykže heta jon krywioj swaich dziaciej zapisaŭ martyrologiju Unii, nia wyciarpieŭ! My dziwimsia, što polskaja zachopnaść pryswoiwaje sabie hetuju słaŭnuju kartu našaje historyi, zawučy jaje «polskim martyrologium». Moh jon tady wybirać adno z dwoch: schizmu, abo łacinski kaścioł, dzie hraziła jamu apalačeńnie, ale taksama i zachawańnie jednaści z rymsko-katolickim Kaściołam. Dyk *wiera abo nacyonalnaść* miž imi musiŭ wybirać biełaruski narod. I nie samajnačyŭ jon zrabić toje, što ŭ padobnym zdareńni hatoŭ zrabić kožny wialikšy chryścijanin: Wybraŭ pieršaje: pajšoŭ u wialikaj swajej čaści da Kaścioła i hetak pačaŭ hawaryć pa polsku, bo nia doŭha ŭžo i nia ŭsiudu biełaruskaja mowa hučała u katalickich kaściołach na Biełarusi.

A katakombawaje žyćcio tak zwanych oponych. Nia žmieńka tut faktaŭ, nawat nie spaminaju ŭsich, — cikaŭny mnie adny wywady. Pytajusia: ci šmat znajšłosiab na świecie narodaŭ, zdatnych da *hetkaj* achwiary? Ci znajšoŭby siły na padobnuju achwiaru narod polski, litoŭski i inš.? Dziela abarony i zachowu wiery swaich baćkoŭ biełaruski narod u značnaj miery danuściŭsia nacyonalnaha samaŭbiŭstwa. Trudna žadać wialikšaj achwiary ad mučennikaŭ za wieru! Prad imi tolki haławu treba schinuć. Historyja hetaje achwiary zasłužywaje być upisanaj załatymi literami na stranicy Historyi Kaścioła, na wiečnuju pamiatku i zdziwleńnie ŭ patomkaŭ. Heta byli časiny, kali biełaruski narod čuŭ na swajej šyi žaležnyje abcuhi uciskača kraju i pierešladoŭnika światoj wiery i proci hetaha, jak śmierci, nia možna było baranicca, napr. knižkaj. mowaj i h. d. Zapraŭdy praz uwieś XIX wiek šmat wypało ciarpieć biełaruskamu narodu, ale nie zaŭsiody ŭžo byli takije fatalnyje warunki, kab tolki ŭ apalačeńni byli dla jaho jadynyje schowy ad schizmy i čužoha gwałtu. My hłyboko prakanany, što *świetly kler*, katoraha aba wiazkam umacniać i zachowywać u narodzie wieru, znojdzie zaŭsiody dawoli sposabaŭ i nia budzie patrabawać i nie zachoče chapacca za hetakije apošnije, jak, napr. rady: „nia chočeš stać prawasłaŭnym, dyk kupi polski lementar, wučy dziaciej pa polsku, piai tykiela polskije pieśni“ abo „krej ciabie Bože, skazać kali, što ty chtoś inšy, čymsia palak“ abo „tykiela polskaja mowa ciabie abaronić ad schizmy“ i h. d. Ci patrabujem kazać, što hetkaja niahodnaja spekulacija była robiena wielmi časta nawat i tady, jak arsenału inšych sposabaŭ (ambona. spowiedź, relihijnaja literatura) zusim zhodnych z ducham dušpastyrskaj pracy, było dawoli, kab umacniać narod u wiery. Nie pierestał

PRYKAZKI

Wiera. Biaz Boha-ni da paroha. Na Boha spadziejsia, a swoj rozum miej. Boha chwali i čorta nie kwali. Kožny ab sabie, a Boh ab usich. Dašć Boh dzień, dašć i pažywu Boh nie cieła: spaznanje kruciela. My tak, a Boh inak. Boh Boham, a ludzi ludźmi. Usiak pa swojmu Boha sławić. Jakaja wiera, taki i Boh.

Dola — Nadzieja. Nia ŭwieś świet, što ŭ aknie. Dašć Boh dzietak, dašć i najedak. Swiet klinam nia schodzicca. Udajecca i čerwiaku raz na wiaku. Bajacca nieščaścia i ščaścia nie pytać. Budzie i na našaj wulicy świato. Zahlanie sonce i ŭ naše wakonco. Bojsia, nia bojsia biaz roku (pastanoŭlenaha Boham času) śmierci nia budzie.

Ščascie. Woŭk darohu pierabieh. Biez ščaścia i ŭ hryby nie chadzi. Horkamu siracie, horkije i pieśni. Pieršy blin dy komam. Dzie nima Doli, tam i ščaścia nima. Chto choče sabaku udaryć pałku znojdzie. Pad kim lod traščyć, a pad nami łomicca. Kab-že čeławiek wiedaŭ dzie spatykniecca! Kamu pa kamu. a nam dwa kamy.

Bahaćcie i biednaść. Dziwa što ŭ karala žonka charaša! Bahatamu čort dziaciej kałyše. Hoły razboju nie baicca. Bahaty smačna jeść dy błaha spić. Błahaja česć, kali nima što jeść. Bahačej dziwicca, čym chudak žywicca. I atłas ad nas. U bahataho što dzień Wialikdzień. Z hołaha i z miorłaha ničaha nia woźmieš.

Dabro i zło. Pajšoŭ kułamiesa nie ad dobra, a ad biesa. Praŭda i kryŭda rodnyje siostry, dy nie adnej Doli. Kryŭdaj świet piarojdzieš dy nazad nia zwiernieššia. Błahi z lichim znajucca adzin na adnho ssyłajucca. Ad dabra nie ŭciekaj, błahoha nie rabi. Pažaleŭ woŭk kabyłku: pakinuŭ chwost dy hryŭku. Dzie jon lisicaj pierojdzie, tam try hady kury nie niasucca Kali duša čorna to i myłam nia wymaješ. U ŭsich zuby biełyje. Wusnami miady raźliwajuć, a za pazuchaj kamień trymaje. Zhubiš praŭdu i sam prypadzieš.

Udziačnaść. Dobry toj chto poići kormić, a i toj chto chleb-sol pomnić. I sabaka na taho nia breše čyj chleb jeść. Čyjo jem, taho i wiem. Jon addašć na tym swieci wuhalkami. Jak pan da nas, tak my da pana. Lepiej nie daryć, čym paśla karyć.

Bačkauščyna. Dzie žyć, tam i słyć. Chwali. zamorje na swajej piečy ležučy. Miła taja staronka dzie pupok rezali. Za moram wiasielle dy čužoje, a u nas i hore dy swajo I kości ŭ mahile pa rodnai staranie płačuć. Z rodnaj starany i warona siestra. Na čužynie, jak u damawinie. Hore ŭ čužoj ziamli biezjazykamu. U čužoj staranie i sakoła zawuć waronaj.

Haworka. Znajka biažyć, a nie znajka ležyć. Dziaržy jazyk za zubami, kali chočeš być z ludziami. Chto-b ab dziatle wiedaŭ, kab nie jaho bojki nos. Zwonka piaje, dzie-to siadzić! Jazykom da ŭsiaho, a rukami da ničoha. Ješ padanaje, słuchaj kazanaje. Ludziej słuchaj, a swoj rozum miej. Jazyk miakki: što choče to i łapoče.

Wučeńnie. Biez siačeńnia nima wučeńnia. Nia wučeny u što slapy. Dobra taho bić, chto płače, a wučyć — chto choče. Wiek žywi, wiek wučysia. Nawuka nia muka. Za adnaho bitaha (wučonaha) siemiera nia bitych dajuć! Nia wučysia i łapcia nie splacieš. Nie ciažka zrabić, a ciažka zdumać. Durnoha pašli i sam za im idzi. Wučonaja warona.

Zapasliwaść. Chleb u darozi nie ciahar. Lišniaja kapiejku nie pradziare kišeń. Jedź na dzień, a chleba biary na tydzień. Kiń za saboj, znojdzieš pierad saboj. Chawaj chleb na jadu, a kapiejau na biadu. Zapas biady nia čynie. Zapaśliwy biady nie znaje.

Bažba. Chto mnoha božycca, toj mnoha łže. Kali bjuć nie prasisia, kali nia wieruć nie bažysia. Złodziej božycca, licho zadumlaje. Woŭk awiečcy božycca.

Prastata. U prostych sercach Boh spačywaje. Dzie prosta, tam anioŭaŭ so sta. Žywi prosta, pražywieš let so sta. Wyć tabie woŭkam za twaju awiečču prastatu. Prastata świataja, jaješ i na zuby padyjmajuć. Ptuška siłom, a čeławieka słowam łowiać.

Pakora. — Pycha. Pakornaje cielo dźwiech matak ssie. Rozum u pakory. Znaŭ Boh, što nie daŭ świńni roh. Sam ražnom' nos kapyłom. I krukam nosu nie dastaś.

Hascinnaść. Hość ŭ dom, Boh ŭ dom. Hosciewo na kucie miejsco. Dobry haspadar zaŭsiody hościu rad. Boha bojsia, hasciej šanuj. Dobra ŭ hascinie, ale ŭ doma lepiej. Sadzisia, waše, hosciem budzieš.

Ab prykazkach.

U prykazkach wyražajecca narodnaja mudraść, aŭtorytet staroha pakaleńnia. Prykazka u karotkich słowach wyskazywaje wiadomyje, wiekami ustanoŭlenyje praŭdy, praŭdy usimi pryzna-

hetaja niahodnaja spekulacyja i *ciapier* —žmianiła krychu tykiela swaje formy i prajawy. Bo i ciapier šyrokije masy, a nawat časam i tyje, što pawinny pakazywać im darohu. śmiejuć kazać, što biełaruskaja mowa wiadzie da schizmy, da abrusieńnia i h. d. Kali chočeš stać katalikom, pamry, biełarusie, dla swajho narodu! Spekulacija i ničoha bolej. Možna być peŭnym, što henym ludziom nie na ruku, što prawasłaŭnaja cerkwa asłabieła s pryčyny rasiejskaj rewalucyi, i nia mohuć jany ŭžo tak karystacca jaje nazowam jak strachaŭciom. Peŭnia, što dzieła hetaha i molucca jany hetak: „Bože wiarni nam первосвященнаго Антонія Волынскаго? Čamu zahadaŭ zmoŭknuć Евлогію Холмскому? Bože, natchaj Michała hrodnienskaha, kab choć z-za frontu wydaŭ jakoje пастырское посланіе"? Ratuj, Bože, nas, bo hiniem. Užo i wiaskowyje baby pačynajuć nam nia wieryć, jak im daŭbiom ab niebaźpečnaści dla wiery s prawasłaŭnaha boku. Bože, choć adzin „почаевскій листокъ" i možna budzie jak ha piekny memorjalčyk da Rymu napisać ab škodnaści i niebaspiečnaści ŭ kaściolnym nawučeńni biełaruskaj mowy i ab karyści tut poŭnaha panawańnia polščyny" Heta palaki—kataliki, što robiuć dobry gešeft na prawosłaŭi. Nazywajem hetakuju taktyku ŭ adnosinach da biełarusaŭ, na kolki jana nia jošč patalohičnym wykazam polskaha šawinizmu, niahodnaj „*spekulacijej na wieru naroda.*

Ad. S.

Čynoŭnickaje panawańnie.

Jak wiadoma, stary rasiejski «ład» dzieržaŭsia na „biurokratyzmie"—značyć, na panawańni čynoŭnikaŭ. Usia ŭłaść, usie hramadzkije sprawy byli ŭ čynoŭnickich rukach. Narod sam nia mieŭ prawa ničoha sabie zrabić: ani škoły, ani kooperatywy, ani jakoj inšaj patrebnaj rečy nielha było zawlaści ŭ wioscy i mieści, pakul na heta nie daŭ swajho podpisu ziemski načalnik, hubernatar, abo inšy čyn. I na ŭsio heta žyła i brała wializarnyje hrošy nialičenaja hramada čynoŭnikaŭ.

Prawilnuju orhanizaciju čynoŭnictwa zawloŭ u Rasiejskaj dzieržawie impieratar Piotr I Wialiki. U wydanym im «tabieli ab ranhach» ustanoŭleno ažno čatyrnadcać kłasaŭ čynoŭnikaŭ.

Ciapier na našych wačach budujecca dzieržawa, katoraja ŭ hetym časie panawańnia demokratyzmu pawiarnuła nazad — dalej uzad, čym Rasieja s času panawańnia Pietra Wialikaha. Heta — Polšča: nowy polski urad, žadajučy, kab čynoŭniki ŭ Polskim Karaleŭstwie jašče jamčej uziali narod u swaje ruki, zawodzić užo nie 14, jak było ŭ Rasiei, a ažno 16 čynoŭnickich kłasaŭ.

Jak budzie žycca polskamu narodu pry hetkaj systemie, lohka dadumacca. Škada, što ŭžo daŭno pamier polski satyryk Bartels, katory niekali pisaŭ wostryje satyry ab Rasiei, dzie za asnowu žyćcia słužyŭ klič: «čyn čyna pačytaj". Ciapier bahatyje temy dałab jamu i nowa-ładženaja Polšča...

× Pakinutaje dzicia.

× Pakinutaje dzicia. 16 studnia u siencach domu pry Dabračynnym zawułku 3 znajšli miesiačnaha chłopčyka, ukručenaha u brudnaje ryźzie

× Wialikaja kraža. U adnej kramie ukrali roznych waŭnianych i šaŭkowych wyrabaŭ na summu kala 17.000 marak. Za wiestki ab winawajcach abo ŭźiatych rečach naznačena nahrada. Wiestki padawać u Kryminalnuju Paliciju, Dominikanskaja 2, pakoj 90.

× Temperatura. Najwyszejszaja i najnižejšaja temperatura za aposznije dni byla (pawodlug Celsija):

	najwyš.	najniž.
31—1	+ 1,0°	— 0,5°
1—2	+ 1,6°	— 1,8°
2—3	+ 0,4°	— 0,0°
3—4	— 0,9°	— 5,5°

Piśmo u Redakciju.

S pryčyny asnowanych na zamietcy litoŭskich hazet i „Dzien. Wil.» hutarak, bytcym ja prynimaŭ učaście ŭ litoŭskaj konferencii, zajaŭlajŭ, što nijakaha učaścia ŭ apošniaj ja nie prynimaŭ, a byŭ učaśnikam konferencii biełaruskaj. Kali na litoŭskaj konferencii byŭ niejki brandmejster, dyk heta nie datyče majej asoby.

Wilenski Miestowy Brandmejster

Dominik Siemaško.

Wilnia 2.II. 1918.

PIECIARBURH. (P.T.A.). 2.II. Spaŭniciełny kamitet uradu ŭ Mahilowie apawieščaje:

Polski legion čysłom 25.000 duš pad kamandaj polskich hienerałaŭ zaniaŭ Rohačoŭ, razahnaŭ rada i kamisaroŭ, naznačennych sielanskaj radaj. Polskije wojski jduć na Smalensk. Hetyje operacii — rezultat abjaŭleńnia polskimi legionami wajny bolšewikam. — U adkaz na heta wydatnyje členy kadeckaj partyi i polskaj buržuazii areštowany miž imi — kniaź Światopołk-Mirski.

Złučeńnie Verwaltung'aŭ Litaŭen i Biełastok-Hrodnia.

Ad 1 lutaha Militär-Verwaltung Litaŭen i Biełastok-Hrodnia stanowiać adzin Militär-Verwaltung Litaŭen. Za načalnika apošniaha naznačajecca b. načalnik upraŭleńnia Biełastok-Hrodnia, rotmistr v. Heppe, katory budzie žyć u Wilni. Złučenyje ziemli dzielacca na dźwie časci. Litaŭen-Nord (Paŭnočnaja Litwa) i Litaŭen-Süd (Pałudziennaja Litwa).

PLIKJANY. Kirson Filinow u načy s 1 na 2 lipnia 1916 hodu zastreliŭ uciokšaha s pałonu rasiejskaha pałonnaha Stefana Iwanoŭskaha. Na sudzie Filinow zajawiŭ, što kupiŭ u Iwanoŭskaha kania za 40 rubloŭ. Koń akazaŭsia kradzienym i byŭ uziat u jaho. Iwanoŭski bajaŭsia, što Filinow zažadaje u jaho zwarotu hrošy, i skazaŭ pry świadkach, što pastarajecc zabić Filinowa. Tady Filinow nadumaŭsia papiaredzić Iwanowskaha, prypilnawaŭ jaho ŭ bałoci, ciažka padstreliŭ i paśla wiasłom biŭ datul, pakul nie zabiŭ na śmierć. Prakuror žadaŭ kary śmierci, ale sud pryznaŭ za zmiahčajučuju akaličnaść strach i zasudziŭ Filinowa u papraŭčy wastroh.

ŠYRWINTY. Sielanin Michał Michniewič u lipni 1916 hodu napaŭ na dzieŭčynu Jadwihu Giedrowš, katoraja niesła ŭ Wilniu spažyŭnyje pradukty, i adabraŭ ich u jaje. Za hrabiežstwo i gwałt jaho zasudzili na 1 hod u wastroh.

L. Kulčycki za anneksiju Biełarusi.

«Dziennik Polski" ŭ № 29 pieredrukowywaje z «Wiadomości Polsk.» hołas L. Kulčyckaha, znaŭcy rasiejskich adnosin, u sprawie prypadkaŭ u Rasiei. Miž inšym, p. L. K. piše:

„Pierad nami (—značyć, palakami), kali-b my sioleta (1917 h.) utwaryli swajo wojska, adkrylisia-by ciapier šyrokije kruhazory pašyreńnia našych hranic na ŭschodzi — na Biełaruskich ziemlach, tym bolej, što ciapierašni bolšewicki urad — jak raz taki, z jakim najlahčej možna było-by dajšci uhody ab pryłučeńni da Polščy zachodniaj časci Biełarusi. Na žal, armii my nie utwaryli i hetym strašennie asłabili naše stanowišče»

Hetak majem ješče adzin polski hołas — wielmi pastupowy i wielmi demokratyčny, katory žadaje zachwatu Biełarusi. Dalibo̧h: u budučynie Polskaje Karaleŭstwa hatowa jšče abjawić wajnu dzieła anneksii Biełaruskich ziamiel. Chto moh spadziewacca, što tam — nad Wisłaj — nas, hetak „kachajuć"?...

U Wilni i wakolicach.

× Kantor Sirota ŭ Wilni. Wiadomy waršaŭski hłaŭny kantor Sirota adprawiŭ žydoŭskije modły ŭ tutejšaj chorałnaj synagozie. Pry hetym było mnoha nie-žydoŭ.

× Elektryčnyje łampy. Asoby, katoryje karystajucca elektryčnym aświatleńnicm, robiać abmyłku, zamieniajučy užywanyje silnyje łampy z metaličnymi nitkami na słabyje z wahulnymi nitkami. Ad hetaha jany ničoha nie wyikrywajuć, bo łampy z wahulnymi nitkami biaruć bolš elektryčnaj enerhii, čym łampy z metaličnymi nitkami. Treba kuplać tolki apošnije.

× Wydača pašpartoŭ u I i II cyrkułach. Asoby, katoryje z jakoj-kolečy pryčyny nie majuć ješče pašpartoŭ Ob Ost, pražywajučy ŭ 1 i 2 cyrkuł. pawinny jawicca ŭ biuro swajho cyrkulu z dakumentami. Asabliwa datyčecca heta tych, chto pry apošniaj wydačy pašpartoŭ niedajšli ješče 10 hadoŭ.

Z USIAHO KRAJU.

Ješče ab Biełaruskim Kongressie ŭ Minsku.

Dajšoŭšyje ŭ Berlin apošnije numery hazet «Dień» i «Naš wiek» dajuć hetkije padrobnaści.

Zasiedaŭšyj u Minsku Biełaruski Kongress składaŭsia bolej-mieniej s 1,300 asob. Na zasiedańni ŭ načy s 30 na 31 śnieźnia Kongress pryniaŭ rezoluciju ab dzieržaŭnaj aŭtanomii Biełarusi. Uraz že paśla hetaha jawiŭsia uradowy kamisar, abjawiŭ, što Kongress raspuščen, i areštawaŭ prezydium. Uwarwaŭšyjesia sałdaty pačali razhaniać sabraŭšychsia, katoryje z ławak i stałoŭ pabudawali barrykady i prabawali baranicca, ale paśla pastanawili ustupić sile. Areštowany 27 asob, u tym liku členy prezydium'a.

PIECIARBUR. «Rieč" z 26. I. nakazywaje:

Krylenko pawiedamiŭ radu narodnych kamisaroŭ, že jon wydaŭ zahad čym chutčej ŭčynić kroki, kab wyhnać polskije wojski z Oršy i inšych zaniatych imi miejsc i kab polski legion byŭ uwieś abiazbrojen.

WIESTKI Z RASIEI.

PIECIARBURH. (P.T.A.). Rada narodnych kamisaraŭ pastanawiła arhanizawać „čyrwonuju armiju" dzieła zaščyty prawicielstwa rad. „Čyrwonaja armija" budzie składacca z rabotnikaŭ. Kožyn sałdat budzie atrymliwać apryč poŭnaha utrymańnia 50 rub. u miesiac.

PIECIARBURH. Z Odessy nakazywajuć, što ŭ načy na 25 studnia miestam zaŭładaŭ paśla bitwy rewolucyjny kamitet.

---

nyje. Kožny narod maje, stasoŭnyje da jaho bytu i pieražytaj im historyi prykazki. S prykazak možem my sudzić ab charaktery, wiery i pieražywańniach narodu. Naš biełaruski narod maje bieskaniečnaje čysło cikawych i mudrych prykazak. Prykazki u wustnaj našaj literatury zajmamajuć pačesnaje miesco pobač biełaruskaj pieśni i kazki. Białurus lubić prykazki, lubić niedaskazanuju myśl wyrazić prykazkaj, jak roŭna i krasamoŭnuju pramowu skrasić jej.

U zamiekšyje wieki prykazki byli niapisanymi knihami prawił žyćcia i pastupańnia dla kožnaha čeławieka. Zachawaŭšyjesia dahetul u narodzie prykazki stanowiać cenny skarb našaj wustnaj literatury.

Zahawory.

1. Pieršym razam, dobrym časam. Hospadu Bohu pamalusia, swiatoj Matcy Pračystaj pakłaniusia i ŭsim światočkam i caram i kniazlam i soncu i miesiačku i ŭsim jasnym zorkam. Jak u Boha na dware staić jabłynka, a na tej jabłyncy wisić jabłyčko, u tym jabłyčku nima ničoha Jak u jabłyčku nima ničoha, niechaj u słuhi Božaho (imia) nia budzie ničoha s kasciej, z miasniej, i z žyłak, i s padžyłak i z žoŭtaj kosci i z haračaj krywi i z bujnaj haławy, z rumianaho lica.

Každuć trojčy na wadu ad urokoŭ.

2. Światy miesik, zachawaj słuhu Božaha (imia) ad nawuśnika, at čaradziejnika, at pahanych rečej, ad zawisnych wačej katoryje na ludziej naciekajuć i ludziej zjedajuć i wačmi, i haworkami, i myślami, i siłaj swajej dobra zdaroŭje ukrapi, a ŭsiaku błaž i chwarobu adhani.

Haworać ad urokoŭ na wadu.

3. Prašu Hospada Boha i Ducha Swiatoha i Was siły niebnyje, nadniebnyje, ziamielnyje i padziamielnyje pamožecie mnie wyhawaryć z (imia) i staćcio i prytčo, — staćcio wadzianoje, staćcio ziemlanoje, staćcio wietranoje, staćcio ahniawoje, i ziemlanoje u ziamlu, wadzianoje u wadu, wietranoje u wiecier, ahniawoje u ahoń. Tak tabie nia być i słužki Božaha (imia) nie sušyč. Čurajsia adrekajsia raba Božaho (imia).

Haworać na chleb ad nasłanaj chwaroby.

4. Pieršym razam, Božym časam stań Bože na pomač. Na sinim mory staić kletka, a ŭ tej kletcy trydziewiać dźwiarej, trydziewiać parohoŭ, trydziewiać zamkoŭ, trydziewiać kamianioŭ, na tych kamianioŭ trydziewiać padučych. Čur tabie maładzieniec (3 razy) ad trydziewiać padučych, ad mužyckich, ad žanockich, ad dziawockich, at parubockich, at padumanych, at pahadanych, at prystrešnych, at prymoŭnych, at pryhawornych at uciešnych, at paśmiešnych, at kalučych, at palučych, ad balučych at świarbučych, ad nudliwych, at pužliwych, ad wadzianych, ad wietranych, ad usich trydziewiać padučych. Scichajucca zorački rannyje i wiačernyje, ucichnisia, unimisia u raba Božaha padučaja. Ja s słowam, a Boh s pomačču.

Ab zahaworach.

U zahaworach pierajšli da nas s pradaŭnycyh. wiekoŭ formy malitw pahanskich časoŭ. Pierwabytny čeławiek wieryŭ u siłu słowa, dumaŭ, što ŭłažyŭšy u wiadomy čarod słowy možna kirawać niewidomymi siłami, pryciahać abo adhaniać ich.

Dla nas zahawory cikawy jak probki asobnaha wiedu wustnaj literatury. Na žal u pierwabytnaj čystaoie da nas nie dajšli zahawory: imiony pahanskich bahoŭ, pierachodziačy s pakaleńnia u pakaleńnie u wustnym piereskazie, abo papierakručywany, abo zastupleny chryscijankimi, kab nia heto, zahawory mahliby pasłužyć ważnaj krynicaj praznańnia daŭnaj wiery našych pradziedoŭ. Choč i ŭ takoj, jak jošć, formie jany materjał dla našaj mitolohii. Šmat zahaworoŭ cenny swajej cikawaj formaj i bahataj staradaŭnaj mowaj.

(Dalej budzie).

ŠTOKHOLM. Ciapier u Rasiei nima ni wodnaj huberni, dzie niebyło by bitw miž bolšewikami i miernymi elementami. Kazaki razdzielilisia: Kubanskije iduć z bolšewikami proci donskich kazakoŭ.

BERLIN. Značnaja čaść deputataŭ razahranaha rasiejskaha ustanoŭčaha sejmu zbirajecca ŭ Maskwie, kab tam abjawić respubliku Centralnaj Rasiei.

Archangielsk usio jašče ŭ anhlickich rukach — pad kamandaj anhlickaha wice-admirała.

Kongres rad rab. i sałd. paćwiardziŭ palityku rasiejskich delehataŭ u Brest-Litoŭku.

PIECIARBURH. Na Lenina było robleno nawaje pakušeńnie. Niejki małady čeławiek u studenckaj formie streliaŭ u Lenina, ale nie papaŭ. Jaho areštawali.

BERLIN (W.T.B). Uradowaje «Nordd. Allg. Ztg.» piše: „Našy pałonnyje ŭ Rasiei karystajuć z bieładździa, kab wiarnucca da chaty. Užo mnoha aficeraŭ, unteraficeraŭ i sałdatoŭ wiarnulisia da nas. Rasiejskaja propahanda nie pakinuła na ich nijakaha śledu. Jany śmiajucca s ciapierašniaj haspadarki ŭ Rasiei i ŭ wadzin hołas kažuć, što adrekajucca hetkaj woli“.

BERLIN. Pryšli dźwie iskrowyje telehramy: adna — na imia „ŭsich deputatau rad i harnizonau“ druhaja — «da ŭsich rad — pilny cyrkular!» U hetych telehramach Kamitet dziela strawawańnia armii kaže ab poŭnaj dezorhanizacii i anarchii na rasiejskich čyhunkach, dziela čaho zusim spyniŭsia padwoz praduktaŭ na front. Heta stanowić hroźbu katastrofaj dla rasiejskaj rewalucii.

PIECIARBURH. Uradowym dekretam konfiskujucca ŭ bankach usie depozyty, wialikšyje za 25.000 rub. Z mienšych depozytaŭ možna wybirać nia bolš za 150 rub. kožyn tydzień.

LONDON. Rumynskije wojski zaniali Kišyniow i jduć dalej.

BERLIN. Uradowaja «Nord. Allg. Ztg.» piše:

Bolšewiki majuć nadzieju skinuć ukrainskuju radu ŭ Kijowie i iznoŭ padčynić Ukrainu Rasiei. Pryncyp samaaznačeńnia bolšewiki anujuć tolki ŭ teoryi, a na praktyce jany starajucca paniawolić usie narody, pražywajučyje ŭ miežach b. Rasiejskaj Impieryi. Heta my bačym u Ukrainie, Finlandzii i heta bačym i ŭ Estlandzii, dzie bolšewiki ŭ Rewieli razahnali estonski nacyonalny kongres. Wyklučeńnie z hetaha stanowiać adny łatyšy — i tolki zatym ich padzieržywajuć bolšewiki, što łatyš kije pałki ŭ Pieciarbuzi stanowiaćs asnowu bolšewickaj siły.

PIECIARBURH. (P.T.A.). Uradowyje wojski zaŭładali wahzałam u Bachmaču. Kijeŭ z usich bakoŭ akružen wojskam bolšewikoŭ. Ukrainskaja rada tworyć „biełuju hwardziju» z aficeroŭ i unteraficeraŭ. Jałta i Fieodosija — ŭ rukach bolšewikoŭ.

ŠTOKHOLM. Finlandzki hienerał hraf Manerhejm s padmohaj «biełaj hwardzii“ i sielan ačyściŭ paŭnočnuju čaść Finlandzii ad bolšewickich wojsk. Orhanizujecca 80-tysiačnaja finlandzkaja nacyonalnaja armija.

HELSINGFORS. Miesto zusim u rukach rabotnickaj rady.

PARYŽ. «Echo de Paris“ nakazywaje, što na wersalskaj konferencii sajužnikaŭ pastanoŭleno ličyć niewažnymi ŭsie palityčnyje i wajennyje umowy s Rasiejej.

LUGANO. S. Pieciarburha nakazywajuć, što majuć być skonfiskowany ŭsie załatyje i cennyje rečy i pryważnyje domy ŭ Pieciarburzi. Kiłogram bulby kaštuje tut 5 rub. Cukru zusim nima.

Z usiaho świetu.

BERLIN. (W.T.B.). 1. II. Imperski kancler admowiŭsia pryniać socyał-demokratyčnuju deputaciju, złoženuju s 4 deputataŭ Rejchstagu i 5 predstaŭnikaŭ bastujučych rabotnikaŭ. Kancler hatoŭ byŭ pryniać deputataŭ Rejchstagu i pastajannych pratesyonalnych rabotnickich sajuzaŭ, ale nia zhodziŭsia pryniać wybranych ad zabastoŭščykaŭ — nia tolki dziela jurydyčnych, ale i moralnych pryčyn. Jon admowiŭsia wiaści hutarku ab usienarodnych palityčnych sprawach s predstaŭnikami paadzinokich hrup — pry hetym hrup, katoryje zabastoŭkaj u hety moment pakazali, što jany niazdolny brać na siabie ciažkoha adkazu, jak člены niamieckoha rabočaha świetu.

BERLIN. 1.II. U Berlinie i wakolicac zabastoŭka nie zmianiłasia, ale wyjaŭlajecca asłableńnie jaje. Na prawincii zabastoŭka zaciehaje. Wydatnych prypadkaŭ nie było. U pramyšlenych centrach nad Rejnam i ŭ Westfalii zabastowačnaha ruchu zusim nima. U Saksonii było niekolki drobnych zabastowak.

U Šarlottenburgu ŭčora byli styčki miž narodam i palicyjej. Pry hetym ranien na śmierć kałodačow a także lohka ranieny 4 palicejskich. Areštowany 30 mužčyn, 9 žanok i 3 nialetnich. Hłaŭnakamandujučyj Brandenburha abjawiŭ usileny stan asady ŭ Berlinie i wakolicy.

BERLIN. 2.II. 4 členy Rejchstagu byli pryniaty kancleram i prasili pazwolić predstaŭnikam zabastoŭščykaŭ na zakrytym zasiedańni paradzicca ab pałažeńni. Kancler zajawiŭ što, jon prymušen nie pazwolić hetaha.

U Berlinie i wakolicach za apošni dzień zabastoŭka šmat asłabieła. Bolšaja čaść rabotnikaŭ užo wiarnułasia da pracy. U paniadziełak žduć kanca zabastoŭki. Schodak i nijakich styček nidzie nie było.

TELEHRAMY.

Niamieckije apawieščeńnia.

1.II Zachodni teatr.

Našy razwiedačnyje družyny ŭziali ŭ anhlickich akopach u Flandryi pałonnych i kulemioty.

Italjanski front:

Na płoskahoryi Asjago wostraja artyleryjskaja bitwa. Na fronci Monte di Fal Bella i Kol del Rosso italjancy wiali čatyry silnyje šturmy, katoryje złamalisia pad ahniom z aŭstryjackich pazycij.

2.II. Zachodni teatr:

Na ŭsich frontach nijakich prypadkaŭ.

3.II. Zachodni teatr.

Front Ruprechta Bawarskaha: Na fronci u Flandryi paabiedzi miž lesam Hutholst i Lis — wostryje artyleryjskije bitwy. U wakolicach Lens, naabarał Skarp i na zachodzi ad Kambre uzmacawaŭsia ahoń artyleryi. Pry Monši adbito anhlickaje nastupleńnie.

Front niamieckaha Naślednika i Albrechta Wiurtenberskaha: Na kanali Uaz-En adbito francuskaje nastupleńnie i ŭziaty pałonnyje. U roznych punktach frontu — ahoń artyleryi. Na uschdnim bierazi i na poŭnačy ad Badon-Wilje naša piachota ŭziała ŭ pałon francuzoŭ.

Italjanski teatr.

Žywlejšy ahoń na płoskahoryi Asjago.

Kala wajny.

BERLIN. (W.T.B.). Kala anhlickaha uschodniaha uzbiarežža niamieckije padwodnyje łodki iznoŭ zatapili 6 parachodaŭ, anhlicki buksir i 2 motornyje łodki.

PARYŽ (Uradowa). U časi nalotu warožych latunoŭ skinuty bomby na Paryž i wakolicy. Zabity 36, ranieny 190 asob.

KONSTANTYNOPOL (W.T.B.) U Dardanelach artyleryjskim ahniom zatoplena anhlickaja padwodnaja łodka E 14. Wyratawany 7 duš.

Anhlickaja padwodnaja łodka E 82 ciažka paciarpieła i zdajecca hetak sama pahibła.

Kulemiotnym ahniom zbit anhlicki aeroplan. Uziaty ŭ pałon 2 anhlickije aficery.

BERLIN (W.T.B.). Nawakoł Anhlii iznoŭ zatopleny padwodnymi łodkami 5 parachodaŭ.

BERLIN. (W.T.B.). U Siarodziemnym mory u apošnim časi iznoŭ zatopleny 5 parachodaŭ i 1 paruśnik jomkaściu rasam 23,000 tonu.

Nowaje pradkazanie kanca wajny.

Čas, prawa jaki maje trywać ciapierašniaja wajna pawinna pakazać ličba litarau u čarodnych słowach:

Pa łacinie: *Maximum universale bellum prolongabitur mensium:*

Pa bielarusku: *Najbolša suświetnaja wajna budzie praz miesiacau:*

Pa polsku: *Największa wojna wszechświatowa potrwa miesięcy:*

Pa rasiejsku: *Величайшая всемирная война продолжится мѣсяцевъ*

Abo: *Infidelitas, iniustitiq, luxuriq punietyr mensium:*

U kožnym s prywiedzienych tekstau ličba 43. To ciapierašniaja wajna pawinna trywać 43 miesiacy. Pačałaria jana 28.7.14, kali Austryja abjawiła wajnu Serbii, dyk maje končycca 28.2.18. A končycca pawinna zusim, to značyć u hety dzień pawinna być padpisana zhoda miž usimi wajujučymi dziaržawami.

Bielaruski Pracaŭnik.

Drukowana u drukarni M. Kuchty. Wydawiectwo «Homan». Redaktar Jazep Saławiej.